

Dne 23. 10. jsme prováděli osmou a šestou třídu naší školy. V provádění jsme pokračovali 5. i 6. 11. pro pátou a sedmou třídu. Ve středu 24. 10. se uskutečnila vernisáž výstavy.

Výklad nikdo z nás nezkazil. Podali jsme důležité informace a byli jsme odměněni potleskem. Ve středu 7. 11. se uskutečnila beseda s panem Neprašem. Ten nám vyprávěl příběh svého strýce a ukázal nám jeho fotky i jeho rodiny. Následující týden jsme se sešli s panem Kočím. Při vypravování pana Nepraše a pana Kočího jsme společně zpracovali a popsali fotografie z rodinného archivu, roztřídili doklady a dopisy z vězení.

MOTIVAČNÍ OTÁZKY

Pro základní školy

Jaké bylo postavení pana Nepraše před převratem v roce 1948?

Jaký byl důvod zatčení pana Nepraše a jak zatčení probíhalo?

Kde si Josef Nepraš odpykával trest?

Co bylo příčinou zpřísnění trestu pana Nepraše, které vedlo k dodatku, že z vězení je „návrát nežádoucí“?

Byl ještě dodatečně postižen po návratu z vězení? Jak?

Doplňující otázky pro střední školy

Jak psal o odsouzených tisk?

Kdo byl Rudolf Beran a kde ho pan Nepraš potkal?

Proč myslíte, že se Vojtěch Rudý, vězeň z Osvětimi, stal soudcem v politických procesech padesátých let?

Příběh pana Josefa Nepraše z Drahňovic vypráví jeho synovec Josef Nepraš

Rod Neprašů hospodaří v Drahňovicích od r. 1720.

Pan Josef Nepraš se narodil v roce 1916 a zemřel v roce 1977. V rodině bylo devět dětí - tři synové, Antonín, Jan, Josef, a šest děvčat.

Josef Nepraš byl svobodný statkář. Po návratu z vojny vypomáhal svému bratrovi Janovi na rodném statku a připravoval se, že převezme statek svého bezdětného strýce. Situace se však vyvinula úplně jinak.

V roce 1945 zemřel bratr pana Josefa Jan a Josef převzal drahňovický statek. Vypomáhal manželce svého bratra a pečoval o bratrovy děti. Protože vystudoval hospodářské školy, byl zvolen starostou obce Drahňovice a tím byl až do roku 1949. V té době se v okolí zakládala JZD. Pan Nepraš nechtěl do družstva vstoupit, chtěl s rodinou hospodařit na rodném statku.

7. června 1950 brzy ráno přišla StB do domu pana Nepraše, vytáhli ho z postele a chvíli se postrkovali. Pan Nepraš utekl oknem do stodoly a poté unikl do místní školy. StB okamžitě zajistila švagrovou i děti. Začali střílet, obklíčili blízké okolí statku a vběhli do školy, kde pana Nepraše našli. Odvezli ho na Pankrác.

Soud měl ve Vlašimi 28.-30. 9. 1950. Soudil ho JUDr. Rudý (soudil Horákovou, Slánského atd.). Výpovědi byly vysílány místním rozhlasem. O soud byl zájem. Při vstupu obžalovaných do soudní síně skandovali přihlížející občané: „Provaz, provaz.“

Společně s dalšími muži byl pan Nepraš odsouzen na 24 let, zabavili mu majetek a zároveň byl odsouzen k peněžitému trestu. Po dobu výkonu trestu pana Josefa Nepraše pečoval o drahňovický statek strýc Václav Nepraš, který byl truhlářem. Nevstoupili do JZD a odváděli předepsané dávky.

Trest vykonával Josef Nepraš v několika lágrech – na Karlovarsku těžil uran. Vězni bydleli v teskobarácích, kde měli krušné podmínky. Společně s dalšími vězni se pokusil v roce 1952 o útěk. Prvním osmi vězňům (nejmajetnějším) se útěk zdařil. Ostatní vězni, kteří se dostali za bránu lágru, byli nemilosrdně postříleni a pan Nepraš s dalšími dvěma vězni, kteří se teprve k útěku připravovali, byli okamžitě převezeni na Bory. Následovala selekce vězňů a pan Nepraš byl přeložen do Kartouz u Jičína, kde drali peří.

Následovala další selekce vězňů a pan Nepraš byl přeložen na Leopoldov s dodatkem *návrat nežádoucí*. V Leopoldově byl společně s ministerským předsedou Rudolfem Beranem (1887- 1954). I tady drali peří. Když pan Beran zemřel, poklonili se na vězeňském dvoře jeho památce. Bachaři je zmlátili a vězni začali držet hladovku. O vypjaté situaci v Leopoldově byl informován Mezinárodní červený kříž. Protest však byl násilně potlačen.

Pan Nepraš byl přeložen do Příbrami. Dne 9. května 1960 vyhlásil prezident Československé republiky Antonín Novotný amnestii a pan Josef Nepraš byl propuštěn.

Dne 10. května 1960 se za velké bouřky vrátil domů na statek. Bohužel nemohl najít práci, mohl si vybrat pouze mezi prací v lese nebo u státního statku. Vybral si práci v zemědělství, kde setrval až do 1. 6. 1966, kdy vyšlo nařízení, že nikdo nemůže být nucen pracovat na úředníkem určené pracovní pozici. Odešel do ČKD Dukla Praha, kde dělal až do důchodu.

Pravidelně se potkával se svým soudcem JUDr. Rudým, který dál vykonával své povolání. Pan Nepraš měl problémy s uznáním důchodu, protože mu vězení nechtěli započítat do odpracovaných let.

I další z bratrů pana Josefa Nepraše měl potíže se StB. Antonín Nepraš pracoval u hraběte jako hajný v Poříčce do roku 1953, pak musel na žádost StB od hraběte odejít. Odstěhoval se do Xaverova, kde pracoval jeden rok jako skladník. Jeho syn byl postižený dětskou obrnou a tak se stěhovali do Křížan u Liberce, kde bylo sanatorium pro takto vážně nemocné děti. V Křížanech pracoval u pana ředitele Lachouta (ředitel Státních lesů), stal se správcem bažantnice.

I děti rodu Neprašů byly opakovaně znevýhodňovány: díky špatným posudkům měly problémy se studiem, chlapci byli na vojně označováni za nedůvěryhodné osoby s protistání minulostí.

Je patrné, že totalitní režim zanechal stopy i v životě další generace...

Článek o odsouzení „teroristické skupiny“ z Vlašimska

Tento dobový novinový článek popisuje proces se skupinou, v níž byl i Josef Nepraš. V obvinění nechybí nic - protistátní spiknutí, příprava teroristických činů, příprava státního převratu a návratu kapitalismu, napojení na západní tajné služby a emigranty. Nechybí ani výčet hektarů sedláků souzených v rámci skupiny.

Rudolf Beran

Vlivný a dlouholetý politik agrární strany v meziválečném Československu, blízký spolupracovník Antonína Švehly, mezi lety 1935 a 1938 zastával funkci předsedy strany. V období tzv. druhé ČSR se stal předsedou vlády, tehdy již agráři tvořili součást Strany národní jednoty. Premiérem zůstává i v době obsazení zbytkového československého území nacistickým wehrmachtem v březnu roku 1939 a vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava – mandát zastává až do konce dubna tohoto roku. V květnu 1941 byl zatčen gestapem pro podporu protinacistického odboje. Později jej převezli do Berlína, kde si vyslechl desetiletý trest za vlastizradu. Roku 1943 se ocitá znovu v Protektorátu a je dokonce propuštěn do domácího vězení. Ihned po obnovení ČSR v roce 1945 byl zatčen a postaven před Národní soud, který jej odsoudil ke 20 letům vězení. V té době měl již zkonfiskovaný rodinný majetek na Strakonicku. Rudolf Beran tehdy čelil negativní mediální kampani a v dobovém pohledu se stal jedním ze symbolů ústupků Čechů vůči Henleinově SdP a nacistickému Německu. Důvod vysokého trestu byl však politický, s agrárním politickým proudem se v rámci nově budovaného systému Národní fronty již nepočítalo. Únor roku 1948 a definitivní převzetí moci ve státě komunistickou stranou prožil ve vězení, zemřel o šest let později v leopoldovské vězeňské nemocnici. Byl pohřben na zdejší vězeňský hřbitov, který byl ale v období tzv. normalizace zrušen.

Vojtěch Rudý

Po roce 1948 se stal jedním ze soudců Státního soudu a v politických procesech, jichž se jako předseda či člen senátu účastnil, byly obžalovaným udělovány vysoké tresty odnětí svobody (soudil mimo jiné v tzv. babických procesech). Výše trestů se v těchto procesech podřizovala „politickému zájmu“. V období druhé světové války byl vězněn ve vyhlazovacím táboře Osvětim, jméno Vojtěch Rudý si zvolil až po jejím skončení. Jeho soudcovská kariéra pokračovala i po ukončení činnosti Státního soudu.

Vězení v Leopoldově

Pevnostní město nedaleko Hlohovce v tehdejších Horních Uhrách se začalo stavět za vlády císaře Leopolda I. ve druhé polovině 17. století. O dvě století později začala původní pevnost, jejíž důležité geostrategické postavení již pominulo, sloužit jako věznice. Po roce 1948 jejími branami postupně prošlo mnoho politických vězňů z řad politiků, duchovních, literátů, vojenských důstojníků a spolupracovníků západních tajných služeb. Od počátku 50. let, když přešla do správy ministerstva národní bezpečnosti, zde vězni museli čelit mimořádně tvrdým podmínkám. Nedostávalo se jim lékařské péče a potravin, byli bití a šikanováni, nemohli si korespondovat se svými blízkými. Byla zpřísněna ostraha, postaveny strážní věže, celý prostor okolo věznice osvětlovaly reflektory. V průběhu 50. let přijížděly transporty politických vězňů z českých pracovních táborů a věznic, jiní vězňové byli odváženi opačným směrem. I když se po Stalinově a Gottwaldově smrti, zrušení ministerstva národní bezpečnosti a odvolání tehdejšího náčelníka v roce 1953 režim v Leopoldově mírně zlepšil, problémy s nedostatkem stravy a tvrdými pracovními normami přetrvávaly. V létě roku 1955 vězni drželi protestní hladovku, kterou dozorcí tvrdě potlačili. O rok později věznice dostala označení nápravně pracovní tábor. Několik desítek vězňů v Leopoldově přišlo o život, někteří z těch, kteří byli v 50. letech odsouzeni za protistátní činnost, se propuštění dočkali až hluboko v 60. letech.